

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6.50 mesečno,
četrtletno K 19.50.

Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 6.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 40 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Organizacija rdeče vojske v Nemčiji.

Posvetovanje antante o dogodkih v Nemčiji. — Nova italijanska nasilja na Krku in Reki.

K češko- jugoslovenski zvezi.

Ko smo bili na potovanju v čehoslovaški republiki, sta dva dogodka razburila češko javnost: prvi je bil predlog Nittija, da naj se vrnejo nekateri kraji Madžarom, drugi pa je bil prevrat v Nemčiji. Posebno Nittijev predlog je Čehe zadel v živo, kajti vedeli so, da bi prišlo pri popravi madžarskih mej v poštev pred vsem ono ozemlje, ki so ga zasedli Čehoslovaki in Jugoslovenci (kajti Rumunom bi najbrže Nitti ničesar ne jemal.) Vsi listi so pisali o tej Nittijevi izjavi in so se resno postavili proti temu, da bi se kaj izpremenilo na tem, kar je odločila mirovna konferenca. Tudi v pozdravnih govorih tistih dni se je povdarjala naša skupna volja proti vsaki italijansko-madžarski nakani. Ako kdo še pri nas veruje na kake češko-italijanske simpatije, se moti. Narodu so bile te vrste simpatije vedno popolnoma tuje; češki narod je vzgojen slovansko, slovanska misel ga je vodila v njegovem boju do zmage in ta misel mu je ostala sveta. In lahko rečemo, da smo Jugoslovenci od vseh drugih Slovanov temu narodu po svoji preteklosti, po našem skupnem boju in po našem sedanjem položaju najbližji. Ako mora češka vlada vzdrževati prijateljske zveze tudi z Italijo, ker jo k temu silijo življenjski oziri do lastne države; niso te zveze naperjene proti nam; o tem vas pouči en sam pogled na zemljevid. Naravno je, da tam ni istega sovraštva do Italijanov, kakor pri nas, a poznajo jih dobro in sodijo o njih tako, kakor mi. — Italijanski listi že o tem nekaj slutijo in pišejo, da »dvema gospodama ni mogoče služiti«. Sedaj je naša stvar, da utrdimo naše zveze tako, da bo drugi »gospod« nepotreben.

Ko se je raznesla vest o Nittijevem predlogu, je podal naš prijatelj Jos. Holeček, starešina čeških časnikarjev sledečo izjavo: »Nad 50 jugoslov. novinarjev je prišlo v Prago, da se posvetujejo s svojimi češkoslov. tovariši o potrebah svojih narodov in držav ter najdejo pot skupnega dela. Posvetovanje je bilo tri dni mirno in radostno.

Vsi smo bili polni nad, da bodo antantne države tudi v bodoče podpirale naš mirni razvoj. Tu pa je prišla 5. marca iz Pariza vest, da je vrhovni svet na predlog

ital. min. preds. Nittija pripravljen prikrajšati naše čehoslov. in jugoslov. ozemlje in ga dati Madžarom. To je do skrajnosti vznemirilo in ogorčilo naše misli. Naj gospod Nitti najprej vrne Jugoslaviji njenih 600.000 ljudi ki jih je vzela Italija in se jim, kar se tiče narodnosti, pod ital. vlado ne godi boljše, nego pred vojno pod Avstrijo, potem bo šele imel pravico skrbeti za to, da bodo Madžari, ljubljenci Italije, v okviru svoje države združili vse Madžare na zemeljski obli. Ako je sedaj nekaj Madžarov ostalo v Čehoslovaški in v Jugoslaviji, ostalo je tudi mnogo Čehoslovakov in Jugoslovenov v Madžarski. Antanta lahko posreduje, da se ti narodni otoki zamenjajo.«

To je bil odgovor na Nittijev predlog, ki je tudi v Parizu doživel blamažo. Govorilo se je torej dovolj jasno. Kar se tiče Madžarske, tvori ona prej ko slej največjo nevarnost za Čehe in za nas. Madžari se pripravljajo na boj doma in v tujini. Razširili so svojo propagando ne le po Slovaški in Banatu, ampak tudi zunaj v svetu. Pred redakcijo »Nar. Politike« smo videli celo zbirko razglednic v mažarskem, francoskem in angleškem jeziku, ki kažejo nerazdeljivost »tisočletnega kraljestva«. Ena slika je n. pr. kazala Madžarsko razlomljeno na kose in »tatinske« (t. j. naše, čehoslovaške, romunske in nemške) roke segajo po nji. Na drugi je sedel nag junak sredi Madžarske in se je branil proti češkemu bajonetom, ki so šli od vseh strani nanj. To naj predstavlja mažarsko miroljubnost in našo pohlepno bojevitost itd. Na razglednicah so bili n. pr. napisani: »Nikdar in nikoli«. »Sramota Evrope« itd. Te razglednice gredo v svet poleg drugih agitacijskih letakov, brošur, časopisov itd. V svojem t. j. slovaškem ozemlju odgovarjajo Čehi s podobnimi sredstvi. V Požunu smo videli plakate, ki dobro kažejo madžarsko politiko, poleg tega smo videli ilustrirane brošure in šaljive povesti, ki kažejo narodu pravi položaj. Kako delamo mi proti madžarski agitaciji, mi ni znano: najbrže ne toliko, dasi nevarnost za nas ni manjša, kakor za nje. Vpad Madžarov v ogrsko nižino je bila — po mnenju zgodovinarjev — največja nesreča za slovanstvo in zdaj je čas, da se to popravi. To je naloga češko-jugoslovenske Zveze. Koridor bo postajal čimdalje bolj nujno potrebna stvar. Značilno je, da je ravno

na Slovaškem ljudstvo nam največ govorilo o koridoru.

V Braislavi smo čutili, da je ta koridor — naravna stvar, ki jo bo uresničil čas sam po sebi. Gen. Mittelhauser je nam rekel o Bratislavi, da koridorja nam niso mogli dati, da pa ga bo nadomestila obrambna zveza češko-jugoslovenska. Značilno je, da so dali del koridornega ozemlja — Nemški Avstriji. Ta »niso mogli«, ima svoj vzrok v franc.-angleških spekulacijah. Pri nas navadno pravimo, da bi koridor koristil več Čehom nego nam. To je sebično in krivično naziranje. Dobiček od tega bodo imeli samo drugi, ki skušajo izrabljati male države. Ako hočemo biti kdaj silni v svoji trozvezi, t. j. zveza treh novih slov. držav od Adrije do Balta — moramo posebno v tem oziru delati slovansko politiko. Reklo se je v raznih govorih, da smo ustvarili »koridor src«, ki ga nihče ne podere. To je lepo povedano — a koridor src mora voditi do dejanj. Ideal se mora spremeniti v resnico. Vse naše zveze morajo iti v to smer. Šele koridor bo omogočil obema državam krepko življenje in razvoj. Danes smo spoznali vsi, da moremo le z lastno silo graditi svojo bodočnost.

Drugo vprašanje je — nemštvo. Dogodki v Berlinu niso bili tako nevarni, kakor se je sodilo na prvi pogled. Kajti reakcija bi bila prisilila antanto, da okrepi nas, ker bi sama ne obvladala situacije. Za enkrat se je sicer prevrat obrnil v drugo smer, toda nevarnost še ni odstranjena. Nemška nevarnost je za Čehe večja, nego za nas, ker so ji bliže, obdani so od nemškega morja in imajo v lastni državi močno nemško manjšino. Nemška Avstrija ni nevarna, ker je oslABLJENA — okrepiti pa jo more močna Nemčija. Interesi obeh držav zahtevajo tu naravno zvezo. Vse te zveze pa morajo naravno ugodno za nas uplivati na jadransko vprašanje.

Vprašanje češko-jugoslovenske zveze stopa v ospredje in na nas je, da se odločimo.

Slovenci! Slovenke!

vorite povsod samo

Dnevne vesti.

Blamirani Rožkar ali slovenski kmet in hrvatski doktor. Naš minister Rožkar, nahujkan po svojih tovarših, ni hotel imenovati na določeno mesto prof. dr. Lj. Prochazko, češ da ni ne doktor ne profesor. Vesoljni klerikalni tabor je lagal in je moral te dni svoje laži preklicati. Seveda klerikalcev ni sram te blamaže, in Rožkar vendar o diplomah ne more imeti pojma, ko ne zna niti cirilice in ga morajo Srbi baje po nemških tolmačih informirati. Srečna Jugoslavija.

Židje in klerikalci so se našli v objemu. V Pragi izhaja židovski list »Tribuna«, ki ima okoli sebe znane »šmoke«, ki brez manire povsod vtikajo svoj nos. Na ta list se sklicuje »Slovenec«, češ da židovski žurnalisti odobravajo ono netaktnost, ki sta jo zakrivila dva hrv. časnikarja na izletu v Pragi s tem, da sta se dala gostiti od čehoslov. republike — zraven sta pa delala poklone in zveze s sovražniki republike. Če fako maniro odobravajo židje in klerikalci — niso je mogli odobravati jugoslov. časnikarji. To je jasno vsakemu omikanemu človeku. Če vas kdo povabi k sebi v goste — ne morete delati zvez z njegovim nasprotnikom. Tako postopanje ima med dostojnimi ljudmi svoje ime. Seveda židje in klerikalci ne poznajo dostojnosti Radovedni smo, kaj bi bilo, če bi povabili na naše stroške nam češke novinarje — oni pa bi n. pr. iskali zvez z Radičem. To bi obsodila vsa pošena jugoslov. javnost — samo seveda židje in klerikalci ne.

Mariborski orlovski tabor bo manifestacija za katoliško internacionalo — tako piše »Slovenec«. »Katolicizem mora postati internacionala vsaj vseh slovanskih držav in zediniti vse člane v mogočno enoto v katoliško internacionalo«. Mi smo že dozdej vedeli, da je klerikalizem internacionalen — zdaj sta to povdarila »Nasišinec« in »Slovenec«. »Slovenec« pravi, da je živela ta misel v dušah največjih slovanskih katoličanov in da bo prvi kamen tej realni socialno misleči vzajemnosti — orlovski tabor v Mariboru, ter pristavlja: »da bi mogli takrat pozdraviti sredi slovaških Orlov tudi njih voditelja Andreja Hlinko!« Tako se hočejo torej v Mariboru sestati internacionalni protidržavni hujskači in njim na čast naj Maribor morebiti celo razobesi — slovenske zastave. Mi naj torej gostimo in slavimo goste, ki v znamenju internacionale podirajo naše nove narodne države. To bo zanimivo, kaj?

Napad na okrajnega glavarja Žitnika. Ko je bil imenovan g. Žitnik, doslej okrajni glavar v Kranju, za vrhovnega uradnika v Prekmurju, se je spravlil nadenj dr. Lenard ter mu je jel jemati v »Straži« pošeno ime. V zaščito g. glavarja se je oglasil potem v

Straži neznan dopisnik, zdaj pa še vojaški superijor g. Rant. Zadnji navaja tako lepe lastnosti o glavarju Žitniku, da bi pošten človek moral napadalca prav pošteno za ušesa prijeti, če se drzne vsega spoštovanja vrednega moža javno na tak način blatiti. Pisu teh vrstic je g. okrajni glavar Žitnik že dolgo let dober znanec in mora prirediti, da je vse to res, kar piše o njem g. superijor Rant. V obrambo g. glavarja Žitnika pristavim lahko še sledeče: Na visoki šoli na Dunaju je bil g. Žitnik »Slovenijan«. V dokaz te trditve lahko pisec teh vrstic preskrbi fotografijo, na kateri je Žitnik naslikan v družbi dveh drugih visokošolcev, vsi s trakovi »Slovenije«. Ko je g. Žitnik postal po dokončanih študijah politični uradnik — in to pod Heinom, Schwarzom in Attemsom — se je izkazal povsod kot izvrsten uradnik, ki je bil vzlic hujim razmeram Slovincem vedno prijazen. Sam se je izrazil pred leti, ko je bil še na nižji uradniški stopnji, da kot nižji uradnik ne more preveč javno nastopati, ker bi ga odstranili, kadar pa bo dosegel višjo stopnjo, pa bo Slovincem lahko v marsičem koristil. In to je mož tudi izpolnil — in pri tem mnogo, mnogo trpel. In zdaj vam pride človek, ki še ne ve kaj je boj za življenje, nastopi z grandeco vseučilišnega profesorja in lopne po enem najboljših uradnikov, kar jih premoremo v Sloveniji. Tako napadati je pač lahka stvar! Le sreča, da je dobil g. Žitnik dosti branilcev! Koliko pa je ubogih uradnikov, ki jih na tak način ubijejo, brez da bi se kdo zanje potegnil.

Klerikalni gerent mariborski, je moral na zadnji seji mestnega sosveta konstatirati, da je našel mestno gospodarstvo v najlepšem redu in da si ni nikdar mislil, da je vodstvo mestnega magistrata toliko breme. Gospodje klerikalci bodo svojemu eksponentu pač srašno zamerili, da se je drznil javno priznati, da je našel Pfeiferjevo gospodarstvo v najlepšem redu.

Demokratska vlada je zamenjala avstrijske krone tudi zato, da bi pri izvozu in kot carino lahko zahtevala jugoslovenski denar. Tujci bi bili primorani si naš denar za vsako ceno dobiti in kurz kronsko-dinarskega denarja bi se takoj dvignil in borze bi ga notirale. A kaj je storila Protič-Koroščeva vlada? Ukazala je, da se od sedaj naprej mora zahtevati kot plačilo za naše blago tujo valuto in naši ljudje morajo plačevati izvozno in uvozno carino v tuji valuti. Prisiljeni so, da kupujejo za vsako ceno — lire, franke in dolarje, kojih kurzi rastejo tako — da je utrpela tekem teh par tednov, kar vladajo klerikalci, Jugoslavija najmanj za 1 milijardo škode.

Prepovedan izvoz živil. Kot enega prvih slovnihi činov klerikalne vlade smo imeli prepoved izvoza živil. V ponedeljek so

v Mariboru na podlagi te odredbe zaplenili več vagonov svinjskega mesa, ki je bilo namenjeno za izvoz. Pa ista vlada, ki je s prepovedjo izvoza slepila ljudstvo in lovila kaline, je odredila poprej predno je bila uradna komisija svojim delom gotova, da se sme izvoz tega mesa dovoliti. Mesa nam v Mariboru res primanjkuje, toda nova vlada nam ga ne bo preskrbela, o tem smo prepričani.

Zagrebske volitve so dale za Osijekom drugi dokaz, kakšne razmere vladajo na Hrvatskem. Ko je bilo v Osijeku izvoljenih 20 komunistov, so si mislili vsi, da je to lokalni pojav, da so se pod to krinko zbrali madžaroni, Nemci, židi, postopači in vsi, ki jim je glavna stvar razbiti državo. Sedaj je tudi Zagreb pokazal svojo barvo, ki ni dosti različna od osiješke. Tudi Zagreb ima zmes, ki se je v nji težko spoznati. Celotna žida sta bila posebej izvoljena. Vse to kaže na skrajno nezdrave razmere, ki dajo misliti vsem. Kam plovemo?

Na nedeljski shod v Ptuj v društvenem domu prispejo iz Beograda bivši trgovinski minister g. dr. Kramer, bivši deželni predsednik g. dr. Žerjav, predsednik DS v Sloveniji g. dr. Kukovec, frančiškanski pater Roko Vukotič, dalmatinski poslanec in prof. Voglar, mariborski narodni poslanec. Kakor znano, so se tekem zadnjih tednov vršili veliki shodi DS v Ljubljani, Mariboru in Celju. Povsod je bila udeležba ogromna, disciplina na shodih vzorna tudi tam, kjer je bilo treba par motilcev miru postaviti na hladno, in pozornost poslušalcev naravnost nenavadna. Bili so to pravi tabori DS. Jasno so nam pokazali, da vsi sloji naroda čutijo potrebo po stranki, ki jih združuje v veliko enoto naprednih idej. Isto zanimanje vidimo za shod pri nas. Dvorana v Društvenem domu bo odprta že ob 9., da se bodo udeležniki lahko že zgodaj začeli zbirati.

Shod DS v Ptuj. V nedeljo, 28. t. m. se vrši v dvorani Društvenega doma v Ptuj ob pol 10. uri dopoldan velik javen shod. Na shodu bodo poročali o političnem položaju člani odstopivše beogradske in ljubljanske vlade, kakor tudi več državnih poslancev.

Za narodno cerkev. V Zagrebu izdajajo hrvatski reformistični duhovniki glasilo »Preporod«, ki zaslednje nekako iste cilje, kakor nova narodna cerkev na Češkem. Sedaj so priobčili ti duhovniki v »Preporodu« odprto pismo na zagrebškega nadškofa Bauerja v katerem mu dokazujejo nujno potrebo osamosvojitve cerkve v Jugoslaviji, ter takojšnje uvedenje narodnega jezika. Gibanje za narodno cerkev se je torej tudi pri nas začelo. Mi to gibanje pozdravljamo, ker če imajo Čehi vzrok, da se osamosvoje, ga imamo mi Jugoslaveni še mnogo bolj, ker upliv Rima na našo cerkev bo za naš narod vedno poguben. Vatikan je pokazal s sramotno od-

August Strindberg :

Kakor golobi.

(Poslovenil: R. Rehar.)

Ljubila sta se, o tem ni bilo dvoma, ljubila sta se z neračunljivo, navno ljubeznijo resnične, zdrave mladosti, ki ne modruje o skupnih interesih in enakem mišljenju. Po enem letu ljubezni je dobil on živčni napad. On je bil muzik, ona pa pevka.

Tako sta morala odpotovati v Lysekil, kjer se je moral on kopati. Stanovala sta v zdravilišču. Vsak dan ga je spremljala ona na njegovih sprehodih. Hodila je korak za korakom poleg njega kakor kaka stara gospa. Bila je njegova druga pestunja. Mladost je dehtela iz njenega telesa, njena kri je kipela, burno, strastno. Videja je kako se mladina veseli, kako popeva, kako pleše.

Dve leti mu je bila bolniška strežnica, svet je pomiloval, toda pomagati ni hotel nihče. Še leto je prišla zopet v Lysekil. Ko je zopet sedela ob oknu v bolnišnici v nasprotnem zdravilišču, kateri so plesali mornaricami, jo je nakrat vsa njena mladost je

protestirala proti bolniški sobi, proti verigam, s katerimi je bila priklenjena. Vstala je ter rekla: »Pusti me dolj plesati. Samo en ples! Imaš kaj proti temu?«

»Veseli me ne, toda ako hočeš, pa pojdi!« In šla je.

On je ostal sam in ni mogel zaspati. Žgala ga je odeja in vse, kar je bilo okrog njega; poskušal je vstati in iti za njo, toda ni mogel. Zjutraj se je vrnila, razigrana, vesela.

Veseli ga je videti tako, toda vendar ga je bolelo.

Naslednji večer je ostala po večerji pri mizi, ko je on odšel v svojo sobo ter legel. Ležal je brez spanja ter slišal vse njene pesmi, ki jih je pela drugim.

Večer za tem je ostal tudi on spodaj, ker je mislil da bo veselo. Toda bilo je mirno in hladno. Boril se je s spancem, v kljub temu pa ni hotel iti. Končno pa je moral oditi.

Vstal je, ter voščil lahko noč. Nato se je obrnil k soprogu.

»Obljubila sem, da bom tudi nocoj pela.« je odgovorila ona.

Sramoval se je prositi jo naj gre z njim, zato je odšel sam. Ko je došel v svojo sobo

je zaslišal spodaj valček in skozi okno je opazil svojo soprogo, kako se je privila na nekoga gospoda, mu položila glavo na rame ter zaplesala.

Kaj je bilo na tem? Plesala je z nekim gospodom, dobro, toda rekla je, da bo pela.

Teden za tem je opazil skozi okno pod jasmninovim grmom dve senci. Spoznal je takoj eno, ker poznal je vsako linijo njenega telesa. In senci sta se objeli, kakor pri plesu ter se poljubili. No da, poljubili sta se. Toda ona je vendar obljubila poljubljati samo njega. Zakaj obljublja nekaj, česar se ne drži?

Kmalu za tem je muzik umrl; in svet je izpregovoril svojo sodbo. Pokojnik je bil oproščen, živeča je bila obsojena.

Žal, obsodba je bila izrečena brez poprejšnje preiskave. Žal, po njegovi smrti, se preiskava ni mogla več ponoviti. Radi tega bi se morala vsaka obsodba odložiti doslej, ko so poznani vsi rezultati preiskave.

Kdor na to noče čakati, naj raziskuje po spisih. Legenda o Tobiji ni tako neumna, čeprav je apokrif, pesem o Asri ima edino to napako, da je lirčna, in »Svarilo prijatelja mladine«, boleha na preveliki morali.

stranitvijo tržaškega slovenskega škofa dr. Karlina dovelj jasno, kaj imamo pričakovati od njega.

Sokol v Mariboru javlja svojemu članstvu in prijateljem društva, da se vrši v soboto, dne 27. t. m. ob 20. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma, nadaljevanje predavanja br. dr. Pivka, ter vabimo k polnoštevilni udeležbi.

Opozorjamo na hipnotične predstave Ben Arolyi Beya v kazinski dvorani nocoj in jutri zvečer ob pol 8 uri.

K vlom v trgovino Fehrenbach Svoječasno smo poročali, da so udrli v urarsko delavnico in trgovino Fehrenbach tatovi, ter odnesli ur in drugih predmetov v skupni vrednosti okrog 30.000 K. Kakor nam sporoča policija se je sedaj posrečilo izslediti vse vlomilce, ter najti tudi ukradene predmete. Pri tatvini so soudeleženi sami mladi 19—20 let stari mladeniči, Ivan Stern, Franc Kaspar, Franc Šmalc ter Josip Kolarič. Z aretacijo teh tičkov pa je prišla na dan tudi zagonetka o svoječasnem izvrenem vladu v trgovino Gajšek. Vlomilci so isti, pomagal pa jim je tedaj še neki Franc Germ, ki je tudi pod ključem. Pri njih so našli tudi dvoje ukradenih dvokoles, katerih eno je bilo ukradeno svoječasnno učitelju Kramerju, o drugem, ki se nahaja na policijskem komisarijatu, pa se še ne ve, komu pripada.

Napad pri Št. Ilju. Pred približno enim tednom je bila Marta Grand iz Št. Ilja, ko je šla na železniško postajo, da se odpelje v Maribor, zavratno napadena. Napadalec, ki je bil oblečen v vojaško obleko, jo je podrl na tla in ji iztrgal denarnico, v kateri je imela 4500 K, katere je hotela zamenjati v Mariboru za nov denar. Orožništvu se še do sedaj ni posrečilo izslediti zločinca.

Nevarni ptički. V Zagrebu so policijski agenti v gostilni Frankopan zasačili te dni tri jako sumljive goste. Ko so se pričeli zanje malo bolj zanimati, so izvedeli, da imata dva legitimacije, da sta policijska agenta za celo naše kraljestvo, nakar so ju na mestu aretirali, dočim je tretji s samokresom v roki pobegnil, a je prišel končno tudi on policiji v roke. Pri preiskavi so našli pri aretirancih šest samokresov in celo vrsto raznega vlomilnega orodja.

Žalosten dogodek. V Ljubljani se je dogodil te dni jako žalosten dogodek. Gospa Albina Rotter z Opekarske ceste je nabirala ob Malem grabnu s svojo petletno hčerko cvetlice. Deklica se je nenadoma oddaljila od matere, prišla na breg ter zdrknila v vodo. Ko je prestrašena mati to opazila, je planila za otrokom, toda tla so se udrla in ona se je pogreznila v blato. Ljudje, ki so prihitali na niene klice so jo rešili, hčerko pa so potegnili iz vode mrtvo.

Kmeti upor na Nemškem Štajerskem. Pretekli teden je prišlo na Nemškem Štajerskem med Špiljem in Radgono do krvavih bojov med kmeti in orožništvom, ki je rekviriralo živino. Kmete je organiziral brat umorjenega grofa Stürgkha. V Obrajni je bilo ubitih 15 orožnikov. Število vseh mrtvih na obeh straneh znaša nad 50 oseb. Ko so dobili orožniki ojačanje so se kmetje udali. Nad vsemi občinami je proglašen preki sod. V Obrajni je bilo po prekem sodu ustreljenih 15 kmetov. Razburjenje med prebivalstvom je ogromno.

Smrt vsled stave. V Parizu so stavili trije delavci, kdo bo popil več vode. Prvi jo je spil 12, drugi 10, tretji pa 4 litre. Par ur pozneje pa so vsi trije umrli.

Grozen zločin v verski blaznosti. V Italiji je izvršil neki versko blazni človek celo vrsto strašnih zločinov. Napadel je med spanjem svoje tri nedoletne otroke ter svojega svaka ter vse štiri umoril, nakar je pobegnil. Ko so ga pozneje našli karabinjerji ter ga hoteli prijati, si je prerezal z nožem vrat ter kmalu na to tudi sam izdihnil.

Ne pozabite na naročnino!

Zadnje vesti. Dogodki v Nemčiji.

Organizacija rdeče armade.

DKU Essen, 23. marca. V industrijskem ozemlju, ki je popolnoma v rokah komunistov, se je organizirala rdeča vojska, ki šteje najmanj 50—60 tisoč mož, ki so začeli zmagoslavno prodirati proti Vezli, kjer so se utrdile zadnje vladne čete.

Prodiranje rdeče armade.

DKU Essen, 23. marca. Rdeča vojska je zavzela Wabum in Dorsten ter zajeja 900 vojakov vladnih čet. Vojska prodira dalje. Na poti se ji pridružujejo vedno novi bojovniki.

Boji v Gothi.

DKU Berlin, 23. marca. Iz Gothe poročajo, da se vrše tam neprestano boji med komunisti ter vladnimi četami. Doslej se je posrečilo vladnim četam vzdržati; prihod ojočnej rdeči vojski pa jih bo najbrže prisilil do umika. Essen, Duisdorf in Eiberfeld so padli v roke rdeče vojske.

Nemčija brez premoga.

DKU Dortmund, 24. marca. (Wolff.) V premogovnem ozemlju je vzpostavljena sovjetska vlada, ki je odredila, da se ne sme poslati v druge pokrajine Nemčije nikakega premoga, razen ako ga te odkupijo za živila. Za vsako tono premoga zahtevajo gotovo količino živil.

Pogajanja med oficijelnimi in neodvisnimi socijalisti v Berlinu.

DKU Berlin, 24. marca. Včeraj so se vršila tu pogajanja med socijalisti in neodvisnimi radi ukinbe splošne stavke. Neodvisni so obljubili, da izdajo na delavstvo proklamacijo v kateri mu bodo svetovali, naj preneha s stavko, ter naj se zopet povrne na redno delo.

Tardieujeva izjava.

DKU Pariz, 23. marca. „Excelsior“ pri naša razgovor s Tardieujem, v katerem je izjavil, da je v očigled zadnjim dogodkom v Nemčiji neobhodno potrebno, da se skliče takoj posebna interalirana konferenca, ki naj izroči Nemčiji zahtevo, o takojšnji izročitvi v versailleski mirovni pogodbi zahtevanih strojníc, pušk in drugega vojnega materijala. Če pa bi Nemčija temu ne ugodila bi bili aliranci prisiljeni izrabiti vse garancije, v dosegu tega namena. Tardieu obzoluje, da se to že ni izvršilo.

Vesničeva zahvala Franciji.

LDU Pariz, 23. marca. V razgovoru z dopisnikom lista „Excelsior“ je poslanik Vesnič izrekel zahvalo svoje države Franciji. (Za kaj, tega vest ne pove, Morda za svoječasni ultimati? Op. ur.)

Nasilja na Reki.

LDU Bakar, 23. marca. Italijanske oblasti vsak dan odpuščajo naše Jugoslovence na Reki ter jih silijo, da zapuste ne samo mesto, temveč tudi Sušak.

Italijansko nasilje na Krku.

LDU Bakar, 23. marca. Italijanski karabinjerji v Zadački na otoku Krku so udrli v župnišče, da bi odvedli župnika Milotića. Ljudstvo se je zbralo pred župniščem in ni pustilo karabinjerjem, da bi odgnali župnika.

Nato so karabinjerji navalili na ljudstvo ter odpeljali župnika in občinskega tajnika, zvezana kakor razbojnika. Narod je vzklikal: »Živela Jugoslavija! Živio kralj Peter! Doli z Italijo!«

Vojaške nagrade.

LDU Beograd, 23. marca. (Uradno). Splošni vojni oddelek ministrstva za vojsko in mornarico objavlja: Da se pomaga podčastnikom v vojski in mornarici vzdrževati svoje rodbine pri današnji veliki draginji, je ministrski svet določil, da se kot draginjska doklada poleg dosedanjih materijalnih nagrad dovoli podnarednikom po 3, vsem ostalim podčastnikom po po 6 dinarjev na dan. oženjenim podčastnikom pa še po 1 dinar za vsakega rodbinskega člana.

Kultura in umetnost.

Sedemnajstletni.

(Drama v 4. dejanjih. — Spisal Max Dreyer.)

Doživeli smo zopet lep večer v našem gledališču. »Sedemnajstletni« je krasna moderna stvar, duhovita in zanimiva igra, ki nudi občinstvu mnogo umetniškega užitka in odkriva nam življenje v vsej njegovi globokosti. Godi se sicer v daljnih severnih krajih, toda po svoji vsebini je svetovna. To je drama mladostnega idealizma, boj moštva in ženstva, mladosti in starosti. Sedemnajstletni Frieder se vrne iz šole na počitnice in z njim pride njegova istotoliko stara sorodnica Erika, mlado dekle, polno življenja, hrepeneča po ljubezni in svesta si svoje mlade ženske sile. Friederjev oče je major v pokoju, ki se zanima za glasbo in slikarstvo: mož krepke sile, ki nerad priznava, da mu preči starost in bolezen. Življenje kliče iz daljave in se pojavi pred njim v osebi Erike, ki vidi v njem junaka, onega moža, ki na utrgati cvet življenja, kadar je prilika. In prilika je tu. Majorju je pravzaprav vse to igranja in igranje: kaj bi se branil ob slovesu še enkrat poseči po radosti, ki mu jo nudi Erikina mladost. Sin Frieder je idealno zaljubljen v Eriko, misli celo na to, da bi jo vzel za ženo, Eriki pa ni do takih idealnih sanj, ona hoče živeti. Major jo povabi na sestanek v paviljon — Frieder to sliši — ves svet okoli njega se izspremeni, vzame puško in se ustrelil pred paviljonom. Tragedija sedemnajstletnih, ki vidijo svet v najlepši luči. Idealizem je v teh letih pri moškem spolu silnejši nego pri ženski; on sanja, ona hoče živeti. Igra je po vsebini naravna, po razvoju neprisiljena in oživljena z lepimi prizori Majorja je igral g. Nučić z njemu lastno spretnostjo in umetnostjo: bil je tip, ki omamlja v strasti in preračunjeno špekulira na dobičke življenja. Občudovali smo gđčno Viki Podgorsko, ki je podala ta večer svojo najboljšo ulogo in je pokazala v nji umetnico onih visokih zmognosti, ki smo jo celo sezono slišali v nji. Islotako izboren je bil g. Železnik, ki je igral lepo izrazito ulogo mladega idealista Gospa Gromova se je od svojega prvega nastopa že precej izpopolnila. Razven »r« ji je tekla govorica čisto gladko. Zdela pa se je nam premlada in prevesela — sicer je bila njena igra prav dobra. Tudi drugi igralci so bili na mestu. Tako dosega naše gledališče vedno nove uspehe. Ob času, ko se pišejo po ljubljanskih dnevnikih dolgi podlistki o tem, kakšno bodi gledališče, kaj je dolžnost ravnateljev, kako je treba voditi sezono itd. — gre naše gledališče pod vodstvom ravn. Nučića krepko naprej. In z njim vrše naši igralci več nego svojo dolžnost. Kdor pozna dela za kulisami, ta zna ceniti te uspehe. Pri tem nam je žal, da se v Beogradu ne zavedajo svojih dolžnosti do naših gledališč, ki bijejo težek boj za obstanek. Naše gledališče bo doseglo te dni svojih 150 predstav, v enem tednu bodo tri novitete — to zasluži priznanje!

Simon Jenko: Pesmi. Uredil dr. Joža Glonar. V Ljubljani 1920. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Strani 124. Cena brošir. K 10.—, vez. K 15.—. V okusni opremi je pravkar izdala Tiskovna zadruga izbor pesmi Simona Jenka. Pesmi je uredil dr. Joža Glonar kronološko z ozirom na njihovo spesnitev. Za pozneje obljublja ista založba izdajo vseh Jenkovih del v znani zbirki »Slovenski pisatelji«. Jenkove pesmi se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6. Naša neumorna Tiskovna zadruga nam podaja tu knjigo, ki smo si jo že dolgo želeli. Pesmi Simona Jenka, pevca sorškega polja, so še vedno krasne, v kljub razvoju, ki ga je naša lirika dosegla zadnje čase. Tako iskreno, tako domače, iz vse globine srca nam je pel malokdo, kakor ta naš sorški slavček. Zbirko, ki je skrbno in primerno urejena, priporočamo pred vsem našemu dijaštvu, pa tudi v nobeni družini in v privatni kakor tudi javni knjižnici bi ne smela manjkati. Primerna je tudi za velikonočno darilo. Po trdem, skrbipolnem vsakdanjem delu, je ta knjižica pravo okrepčilo.

Razne vesti.

Francoski apetit. Francozi bi radi gospodarsko podjarmili vzhodno Evropo, kakor da bi bili vshodnoevropski narodi ustvarjeni samo zato, da množijo s svojimi proizvodi francosko bogastvo. Dve francoski trgovski družbi hočeta organizirati francoski gospodarski vpliv na vzhodno Evropo in nameravata ustanoviti več francoskih trgovskih uradov, med drugim tudi v Ljubljani, na Reki, v Solunu i. t. d. Tudi mislijo zvezati Donavo potom kanaliziranih rek in kanalov z Jadranskim morjem pri Reki. To še ne bi bilo tako slabo, ali francoski velekapitalisti naj si nikar ne domišljujejo, da bodo napravili iz Jugoslavije francosko kolonijo, ker mi nismo nobeni afriški zamorci!

Italijanske borze in tuje valute. Radi velikih sprememb v tečajih tujih valut, ki jih povzročajo razni spekulativni elementi, je sklenil italijanski finančni minister, da se prepove uradno notiranje valut na italijanskih borzah. Pravi vzrok te prepovedi bo treba menda iskati v stalnem padanju tečaja italijanske lire.

Zvezo med Jugoslavijo in Južno Ameriko bodo vzpostavili kapitalisti Južne Amerike z novoosnovano paroplovno družbo, ki bo vzdrževala promet med Jugoslavijo in južno Ameriko ter tudi obalno plovo po Jadranu. K pogajanjem sta odšla iz Splita 2 delegata v Buenos Aires.

Subotiški cerkveni rop. Dne 29. m. m. ponoči vdrl je neznan ropar v katoliško

katedralo Sv. Terezije v Subotici. Razbil je tabernakel ter uropal staro zlato monštranco romanskega sloga, okrašeno z dragocenim kamnjem, velik pozlačen obhajilni kelih, osem zlatih kelihov in paten. Cerkev trpi pol milijona škode. O tatu dosedaj ni sledu.

Z aeroplanom preko Afrike so pred kratkim napravili polet trije francoski vojni avijatik, kmalu potem pa dva angleška avijatika. Oba poleta sta se posrečila.

Pravda med bivšim cesarjem Karlom in avstrijsko vlado se vrši radi 4 velikih gobelinov, ki predstavljajo »Histoire de Don Quixote« in ki se nahajajo na cesarskem dvoru. Gobelini spadajo v zbirko umetnosti bivšega najvojvode Franca Ferdinanda, kateri jih je svoj čas z oporoko določil takratnemu nadvojvodi Karl Franc Jožefu kot legat. Ti gobelini so vredni okrog 150 milijonov kron. Seveda jih zahteva avstrijska vlada zase, dočim je bivši cesar Karl mnenja, da je to čisto privatna imovina ter da se je sedajna vlada že opetovano izrazila, da ne bo zaplenila njegovega privatnega premoženja.

Ropi in tatvine na Dunaju se neprestano množijo. Svote, za katere gre, znašajo tedensko po več stotisoč kron. Roparska in tatvinska sodrga se skriva po kanalih, kjer pride večkrat do hudih bojov med njo in policijo. V zadnjem času se posebno ponavljajo tatvine bakrenih predmetov na pokopališčih.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 25.: Popoldne ljudska predstava »Le retour du bal«, »Poljub«, »Lotkin rojstni dan«. Zvečer: »Gospodje sinovi«. Ab. A—30.

V soboto 27.: »Velika srenja«. Ab. B—31.

V nedeljo 28.: Popoldne ljudska predstava »Brez denarja«. Zvečer: »Pepeluh«. Izven abon.

V torek 30.: »Kristova drama«. Ab. A—31.

V sredo 31.: »Kristova drama«. Ab. B—32.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Okrožni zdravnik

dr. Kamilo Morocutti

bivši večletni sekundarni zdravnik na kliniki za notranje bolezni na ženski kliniki in na kirurški kliniki v Gradcu

ordinira v Št. Ilju v Slov. gor.

vsaki dan od 8.—12. ure dopoldne. 3—1

V četrtek, dne 25. marca se vrši na Tezni

nogometna tekma

med rezervo športnega kluba „Hertha“ in „Svoboda“ Celje.

Začetek ob pol 14. (2.) uri.

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja. Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

I. Mariborski bioskop

Aleksandrova cesta.

Od četrta 25. do nedelje 28. marca 1920:

Pozor!

Pozor!

Največji in najimnitnejši spored!

PRINC KUKAVICA

v 7 dejanjih.

Predstave v četrtek in nedeljo ob pol 16., 18. in pol 21. uri; v petek in soboto ob 18. in pol 21. uri.

Mladini pod 16. letom je obisk strogo zabranjen.

Zvišane cene.

Vsako sredo in soboto novi spored!

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnishvu „Mariborskega delavca“.

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.